

Kokemäenjoki-vesistöalueyhymä
kokous 2/2024

Aika ja paikka: Maanantai 7.10.2024 klo 14.00–16.00 Porin leijonan toimistotalo, Yrjönkatu 6, Pori.

Paikalla: Kari Ylikoski / ryhmän puheenjohtaja, ympäristöpäällikkö Harjavallan kaupunki ja Kokemäen kaupunki
Virve Hindström / MTK Satakunta
Satu Kalpio / Satakuntaliitto
Pekka Vuorinen / Kokemäenjoen reitin kunnostusyhdistys ry
Jukka Jormola / Kokemäenjoen reitin kunnostusyhdistys ry
Hanna Arola / Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys
Anna Soirinsuo / Varsinais-Suomen ELY-keskus

Asialista

1. Avaussanat (5 min.)

Puheenjohtaja Kari Ylikoski

2. Satavesi-ohjelman ajankohtaiset asiat (20 min.)

Ylitarkastaja Anna Soirinsuo, Varsinais-Suomen ELY-keskus (**Liite 1.**):

- Syksyn rahoitushaut
- Vesienhoidon neljäs toimikausi 2028–2033 Kokemäenjoen osalta; valmistelun tilanne
- Kokemäenjoen alueen muut ajankohtaiset toimet

3. Kokemäenjoen vesienhoitoyhdistyksen hankekuulumiset (20 min.)

Hankepäällikkö Hanna Arola, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys KVVY ry (**Liite 2.**)

- Piilijoen, Sääksjärven ja Kauvatsanjoen alueiden vesienhallintahanke:
 - o Luotaukset Piili-Kauvatsanjoen alueella toteutuneet. Tulvinta puhuttaa alueella.
- Loiku III – Yhteistyöllä Loimijoki kuntoon

4. Suojeluyhdistysten ja hankkeiden ajankohtaiset kuulumiset (30 min.)

Kokemäenjoen reitin kunnostusyhdistys esitteli ohtusuoma- ja kunnostussuunnitelmaansa (**Liite 3.**)

5. Vapaa keskustelu Kokemäen joen alueen kehittämistarpeista (40 min.)

Anna Soirinsuo: Vesienhoidon neljännen toimikauden toimenpideohjelman osalta voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien tila-arvio tehdään ensi vuoden aikana osana vesienhoidon ekologisen tilan

luokittelua. Tällöin katsotaan tarkasti läpi nimeämisen perusteet vesimuodostumittain, olisiko muuttuneisuutta miten paljon mahdollista lieventää ja mitä toimenpiteitä voidaan esittää tilan parantamiseksi.

Jukka Jormola: Suomen ympäristökeskuksen Ympäristövirtaamien toimeenpano-raportissa (Turunen ym. 2023) on linjattu, että 10 % voimaloiden tuottomenetykset olisi sallittava. Lisäksi ekologisen jatkumon saaminen on raportissakin tärkeä nosto.

Ympäristövirtaaman (5 m³/s) saaminen Pirilänkoskeen olisi Kokemäenjoen alaosan vaelluskaloille tärkeä lisäelinympäristö, joka tasaisella virtauksella tn. tuottoisa alue lisääntymisen kannalta. Ympäristövirtaaman toimeenpanon tarkastelussa Pirilänkoski oli saanut korkeimmat pisteet kaikista tarkastelluista koskialueista, mikä on huomionarvoista.

Keskusteltiin lyhytaikaissäännöstelyn kehityksestä ja sen parantamismahdollisuuksista erityisesti Kokemäenjoen alaosan vesimuodostelmassa Harjavallan padon alapuolella. Lyhytaikaissäännöstelyn kehitystyö on haastavaa tuuli- ja aurinkoenergian ja täten säättöenergian tarpeen lisääntymisen takia, tilanne on huonontunut viime vuosina. Kuitenkin tekemällä uskottavan suunnitelman voisi joen alaosa kutu- ja syönnösalueiden tilaa parantaa ja kenties tarkastella uudelleen voimakkaasti muunnetun vesimuodostuman tilaluokitusta. Parantamistapoja sekä myös aikataulua vedyntuotannon kautta vähäisempään säättövoiman tarpeeseen tulisi tarkastella. Ruotsissa Fortum toteuttaa vain viikkosäännöstelyä.

Keskusteltiin ohitusuomien realistisuudesta sekä voimalaitosyhtiöiden kannalta että Kokemäenjoen eri vaihtoehtojen sijainnin kannalta. Mm. pohjoisen ohitusuoman sijainti Natura-alueella Harjavallan padon alueella on yksinäänkin haaste. Suuaukon sijoittelu tulee olla myös mielellään juuri siellä, jotta kalat löytävät uoman. Ohitusuomien vaatima ns. ympäristövirtaaman määrä olisi rahallisesti mitaten sähkön tuotannon menetyksenä kohtalaisen suuri, toisaalta velvoite periaatteessa voidaan siitä huolimatta määrätä. Allastuneisuus yläjuoksulla kuitenkin on lähes täydellinen, eikä juurikaan uusia kutualueita olisi saatavilla kuin ohitusuomissa ja ohijuoksutuskohteissa.

Jukka Jormola: Myös Arantilankosken parannushankkeen kannalta säännöstelyn parantaminen olisi tärkeää, ettei koski kuivuisi liiaksi.

Kari Ylikoski: Arantilankoski perattu 60-luvulla, 90-luvulla kun uittosääntö poistettiin, alettiin suunnittelemaan kunnostusta. Ensimmäinen kunnostus 2000-luvun alussa.

Jukka Jormola: Kokemäenjoki on ollut yksi kalaisimmista eteläsuomen joista. Kuitenkin Kokemäenjoki on Oulujoen lisäksi ainoa joki, jossa ei ole vesienhoidossa nimettyjä toimenpiteitä. Priorisointia tulisi nostaa, ja toimenpiteitä saada seuraavaan vesienhoidon toimeenpano-ohjelmaan. Rahoitusta voisi saada EU-projektirahoituksena, sekä myös voimayhtiö-valtio-akselilta.

6. Mahdolliset muut asiat

-

7. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen ajankohta päätetään myöhemmin. Kokous pidetään keväällä 2025.